

Warszawa, 25 marca 2020 r.

Pan Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

My - podpisani niżej przedstawiciele organizacji samorządowych, reprezentujących rynek legalnie działających instytucji pożyczkowych - zwracamy się do polskiego Rządu, w tym do Projektodawców ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych **z apelem o rezygnację z przepisów drastycznie obniżających limit pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego ze względu na negatywne, gospodarcze i społeczne skutki tej zmiany.**

W pełni rozumiemy konieczność podjęcia działań wspierających konsumentów, którzy w związku z panującą pandemią koronawirusa mogą mieć przejściowe problemy finansowe i problemy z terminową spłatą zobowiązań. Dlatego z myślą o tych klientach **instytucje pożyczkowe, zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych, Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego oraz Polskim Związku Instytucji Pożyczkowych, niezwłocznie wypracowały pakiet działań pomocowych**, który obejmuje m.in. czasowe zawieszenie spłaty rat, obniżenie ich wysokości, przesunięcie daty spłaty pożyczki oraz niepobieranie odsetek karnych za zwłokę w płatności zobowiązania.

Podzielamy pogląd o potrzebie zdecydowanych i skutecznych działań chroniących polskich konsumentów przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, jakie mogą zintensyfikować się w najbliższym czasie. Zdajemy sobie sprawę, że w obliczu pandemii koronawirusa rośnie ryzyko większej aktywności ludzi, którzy bez skrupułów będą chcieli wykorzystać trudną sytuację finansową wielu Polaków, pożyczając pieniądze na wysoki procent lub pod zastaw nieruchomości. Aby przeciwdziałać takim sytuacjom **konieczne są zmiany w kodeksie cywilnym, dlatego to właśnie ustanowienie zakazu tzw. lichwy cywilnej i przewłaszczenia nieruchomości na zabezpieczenie pożyczki** powinno być w tej chwili priorytetem dla rządzących i przedmiotem regulacji w ramach tzw. tarczy antykryzysowej.

Równocześnie pragniemy zwrócić uwagę, że zaproponowane przez UOKiK obniżenie maksymalnych kosztów pozaodsetkowych jest o tyle bezzasadne, że obecnie obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim z 2011 r. reguluje graniczny limit kosztów pozaodsetkowych. Jego dalsze zaostrzenie nie pozwoli natomiast na utrzymanie rentowności firm pożyczkowych, a w praktyce doprowadzi do likwidacji sektora pożyczek pozabankowych w Polsce. Rozwiązanie to byłoby wysoce niekorzystne dla konsumentów, gdyż **zaprzestanie działalności instytucji pożyczkowych stwarza ryzyko odcięcia klientów od legalnego źródła finansowania i tym samym zwiększa zagrożenie rozwoju szarej strefy, działalności lombardowej i wepchnięcia klientów do „podziemia lichwiarskiego”.**

Scenariusz ten jest o tyle prawdopodobny, że już dziś w mediach pojawiają się niepokojące doniesienia o zmianie polityki kredytowej w odniesieniu do kredytów gotówkowych i ograniczeniach w udzielaniu kredytów, jakie wprowadzają niektóre banki w Polsce. W tym kontekście polecamy uwadze Pana Premiera artykuł z dnia 24 marca br. z portalu Bankier.pl „*Będzie trudniej o kredyty. Pierwsze banki zmieniają zasady (przez koronawirusa)*”¹ oraz artykuł z tego samego dnia z portalu Subiektywnieofinansach.pl pn. „*Kredyt to teraz luksus? Wprowadzamy ograniczenia – informuje bank pośredników. Kto nie dostanie kredytu?*”². Zaostrzenie warunków kredytowania przez sektor bankowy, co wydaje się naturalną reakcją banków na obniżenie koniunktury i zdolności kredytowej wielu klientów w świetle zarządzania ryzykiem, istotnie zwiększa ryzyko wykluczenia

¹ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Bedzie-trudniej-o-kredyty-Pierwsze-banki-zmieniaja-zasady-przez-koronawirusa-7847382.html>

² <https://subiektywnieofinansach.pl/nadchodzi-fala-niewyplacalnosci-kredytobiorcow-banki-przykrecaja-kredyt/>

kredytowego milionów Polaków, przy jednoczesnym utrzymaniu skali zapotrzebowania na finansowanie z ich strony w okresie pandemii, a zapewne wzroście zapotrzebowania po jej ustaniu.

Wyniki badania przeprowadzonego w sierpniu 2019 r. na reprezentatywnej grupie Polaków, potwierdzają, że jednym ze skutków ograniczenia finansowania przez instytucje pożyczkowe będzie rozwój podziemia pożyczkowego. Respondenci przyznali bowiem, że wykluczeni z rynku pożyczkowego nie tylko nie zrezygnują z chęci pozyskania finansowania, ale według ich deklaracji co drugi z nich może trafić do pokątnych pożyczkodawców, zaś co trzeci z nich pozyska takie finansowanie w lombardach, zastawiając w nich wartościowe elementy swojego majątku.

Drastyczne ograniczenie dostępu do produktów, oferowanych przez instytucje pożyczkowe przyniesie również negatywne skutki dla jakości portfeli należności finansowych wielu sektorów dostawców usług masowych dla konsumentów. Polacy deklarują w badaniach, że nawet ponad 30% klientów tych przedsiębiorstw, często usług komunalnych, może przestać terminowo obsługiwać swoje zobowiązania, lub przestać je spłacać w ogóle. A zapytani o opinię wobec procedowanych wówczas w Sejmie regulacji obniżających limit kosztów pozaodsetkowych, jedynie nieco więcej niż co piąty konsument przyznał, że zgadza się z propozycją zmian limitu. Zdecydowanie odmienną opinię miało aż prawie 60% z nich³. Warto też zauważyć, że w tej kwestii jeszcze bardziej zdecydowane opinie były wyrażane przez konsumentów, korzystających z oferty instytucji pożyczkowych.

Wskazując na szereg negatywnych konsekwencji, jakie niesie ze sobą uchwalenie zaproponowanych przez UOKiK regulacji nie możemy pominąć faktu, że jedną z nich jest utrata pracy przez około 40 tysięcy osób zatrudnionych w sektorze pożyczek pozabankowych oraz branżach spokrewnionych, co byłoby jednocześnie sprzeczne z założeniami tzw. pakietu antykryzysowego, którego celem jest wsparcie przedsiębiorców i ochrona miejsc pracy. Należy mieć na uwadze również, że likwidacja kilkudziesięciu tysięcy miejsc pracy spowoduje istotne obciążenia dla budżetu państwa, jak chociażby te związane z utrzymaniem dotychczasowych pracowników branży przez okres, w którym będą pozostawać bez pracy oraz ograniczenie wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków CIT, PIT i VAT, które instytucje pożyczkowe corocznie uiszczają o łącznej wartości ponad 2 miliardów złotych.

Mając na uwadze dramatyczne skutki procedowanej regulacji w sferze ekonomicznej, gospodarczej i społecznej, **apelujemy do Pana Premiera i polskiego Rządu o pozostawienie limitu kosztów pozaodsetkowych na poziomie aktualnie obowiązującym.**

Równolegle w imieniu środowiska legalnie działających instytucji pożyczkowych deklarujemy pełną otwartość na dialog i gotowość do rozmów nad ewentualnymi zmianami regulacyjnymi, jednak wszelkie decyzje wymagają dogłębnej oceny skutków regulacji, których obecnie ze względu na szybkie tempo prac regulacyjnych nie przeprowadzono, a które to mogą być porażające dla kilkudziesięciu tysięcy pracowników sektora i milionów Polaków korzystających z finansowania instytucji pożyczkowych. Niewątpliwie korzystnym i pożądanym rozwiązaniem byłoby zorganizowanie otwartej dyskusji w formie okrągłego stołu z przedstawicielami wszystkich grup interesariuszy sektora finansowego, by pochylić się nad wyzwaniem, jakie czekają rynek w kolejnych miesiącach, m.in. w kontekście konieczności niewielowania negatywnych skutków pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 czy też w związku z przeglądem dyrektywy CCD przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Agnieszka Wachnicka

Prezes Zarządu FRRF

Andrzej Roter

Prezes Zarządu ZPF

Jarosław Ryba

Prezes Zarządu PZIP

Do wiadomości:

Pani Jadwiga Emilewicz, Minister Rozwoju
Pan Tadeusz Kościński, Minister Finansów

³ Badanie opinii polskich konsumentów oraz grupy klientów instytucji pożyczkowych na temat skutków zmian w przepisach dot. kosztów pozaodsetkowych kredytu konsumenckiego, przeprowadzone na zlecenie Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego, Związku Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce (dawniej KPF) w sierpniu 2019 r.